

*Ищук Дмитро Олександрович,
здобувач наукової лабораторії з проблем досудового розслідування
Національної академії внутрішніх справ*

**ОКРЕМІ НАПРЯМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПОЗИТИВНОГО ЗАРУБІЖНОГО
ДОСВІДУ У НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЩОДО РОЗКРИТТЯ ТА
РОЗСЛІДУВАННЯ ВБИВСТВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З БЕЗВІСНИМ
ЗНИКНЕННЯМ ОСОБИ**

Різке загострення соціальних, економічних і національних суперечностей спричиняє суттєве збільшення кількості злочинів проти життя та здоров'я особи. Серед таких злочинів значну частку становлять вбивства, пов'язані з безвісним зникненням особи. Якщо раніше фіксували поодинокі факти зникнення громадян, які згодом виявлялися вбитими, то нині наявна тенденція щодо суттєвого збільшення кількості таких злочинів.

Станом на 1 січня 2016 року в Україні безвісно зниклими вважаються 12017 громадян. У цей період за заявами (повідомленнями) про безвісно зниклих осіб розпочато 5380 кримінальних проваджень, оперативно-розшукова діяльність здійснювалася за 5703 оперативно-розшуковими та розшуковими справами. У зв'язку із встановленням особи розшук припинено стосовно 1865 громадян (із них 988 оголошені у розшук 2015 року), 11980 - залишаються не розшуканими.

Про те, статистичні дані не відображають повну картину в зв'язку з тим, що даним злочинам властивий високий рівень латентності. Відомо, що значна частка розшукуваних громадян, які зникли при нез'ясованих обставин, стає жертвами вчинених стосовно них кримінальних правопорушень, зокрема вбивств.

У наслідок чого поповнюються списки не розшуканих осіб та невідомих трупів. Тільки за перше півріччя 2015 року було виявлено та поховано 726 трупів, особи яких залишилися нестановленою. Ця тенденція свідчить про те, що перед правоохоронними органами постають завдання щодо визначення стратегічних напрямів їх діяльності, пошуку нових підходів до розкриття та розслідування вбивств, пов'язаних з безвісним зникненням особи, які б відповідали реаліям та враховували тенденції розвитку суспільства й держави.

У цьому контексті ефективне розслідування вбивств пов'язаних з безвісним зникненням особи, неможливе без звернення до аналізу відповідного зарубіжного досвіду, оскільки це дасть змогу, по-перше, вивчити та узагальнити міжнародний досвід протидії вбивствам пов'язаних з безвісним зникненням особи; по-друге, визначити, як ця проблема вирішується у різних країнах світу, по-третє, врахувати іноземний досвід при вдосконаленні національного законодавства, по-четверте, визначити шляхи покращення ефективності діяльності оперативних та слідчих підрозділів Національної поліції України під час розкриття та розслідування вбивств пов'язаних з безвісним зникненням особи. Окрім того проведене інтерв'ювання респондентів щодо розслідування вбивств, пов'язаних з безвісно зниклими особами свідчить, що 83 % опитаних вважають позитивним моментом внесення пропозицій щодо імплементації позитивного зарубіжного досвіду у національне законодавство з подальшим його удосконаленням.

При цьому вкрай цікавий досвід благополучних з точки зору рівня злочинності арабських країн, які вкладають величезні кошти в забезпечення можливості оперативного встановлення особи невідомих трупів і живих осіб. Так в Об'єднаних Арабських Еміратах успішно здійснюється створення першої в світі загальнонаціональної бази даних ДНК не тільки засуджених і злочинців, а й усього населення, в тому числі неповнолітніх і емігрантів. У базу щорічно вноситься близько 1 мільйона зразків (це понад 2700 в день). Крім того, почався процес збору даних про стоматологічних особливості громадян, райдужній оболонці очей і фотопортретів. Це, на думку поліцейського керівництва ОАЕ, дозволить заощадити час і зусилля по розкриттю злочинів і надасть істотну допомогу при ідентифікації особистості жертв катастроф і дорожньо-транспортних пригод. При цьому стверджується, що в ході застосування методів генної ідентифікації будуть строго дотримуватися права людини і гарантії захисту персональної інформації. Створено спеціальний орган під назвою Emiratesidentity. Всього на проект з отримання даних про ДНК 10 мільйонів чоловік планується витратити 4 мільярди дирхамів [1].

Таким чином, необхідно відзначити, що створення комплексних Мегабаз біометричних даних є перспективним напрямком (з прийняттям загального нормативного акта, що регулює систематизацію різних біометричних даних особи).

Список використаних джерел:

1. UAE to collect 10 million DNA samples //Emirates 24 (7), Januare 18, 2011 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.govMk>.